

Predikce poslaneckých voleb 2021 v ČR: upravený Lichtmanův model 13 klíčů k Bílému domu

Nicole Kambová, Masarykův ústav vyšších studií, ČVUT

Nkamba@seznam.cz, kambonic@cvut.cz

Klíčová slova: prognostika, predikce, politika, volby, poslanecké volby ČR 2021, Allan Lichtman

Úvod

Lichtmanův model 13 klíčů k Bílému domu je známou predikční metodou pro politické volby. Allan Lichtman ji vytvořil spolu s Vladimírem Keilis-Borokem a následně ověřil na prezidentských volbách Spojených států od roku 1860 (Lichtman, 1981). Algoritmus, který vytvořil, se stává ze 13 výroků (kritérií), neboli klíčů, na které se odpovídá *ano* (1) či *ne* (0) podle pravdivosti obhájce prezidentského mandátu. Poté se spočítá počet *ne*, a pokud je nepravdivých výroků 6 či více, vyhrává oponent. Pokud součet *ne* nepřesáhne 5, vyhrává obhájce a mandát by měl obhájit.

Původní model funguje perfektně na prezidentské volby v USA, jak bylo dokazováno po léta A. Lichtmanem. Avšak bude model 13 klíčů použitelný i pro volby do poslanecké sněmovny, konající se v České republice v říjnu roku 2021? Pro tento konkrétní model bylo vybráno šest stran, které se umístily s nejvyšším počtem platných hlasů v minulých poslaneckých volbách roku 2017.

Úprava Lichtmanova modelu pro volby do poslanecké sněmovny České republiky 2021

Aby model měl alespoň šanci fungovat, je nutné jej přepsat. Každý Lichtmanův původní klíč se zaobíral určitými okruhy, které budou zachovány, avšak ne všechny klíče lze nechat v původním stavu. V tabulce 1 naleznete rychlé a přehledné srovnání původních klíčů a nových, upravených.

Původní klíče	Klíče upravené pro poslanecké volby
1. <u>Stranický mandát</u> : Obhajující strana posílila v posledních volbách do parlamentu.	Podle průzkumu veřejného mínění obhajující strana posílila po posledních volbách do parlamentu.
2. <u>Politická soutěž</u> : U obhajující strany neproběhlo žádné urputné klání o prezidentskou nominaci.	U obhajující strany nebyl vyměněn od posledních poslaneckých voleb lídr.
3. <u>Obhajoba</u> : Kandiduje úřadující prezident.	Strana obhájce měla více hlasů v minulých parlamentních volbách než strana vyzývatele.
4. <u>Třetí strana</u> : Neexistuje žádný vážný kandidát vyjma demokrata a republikána ani žádná výrazná kampaň nezávislého kandidáta.	Neexistuje žádný vážný kandidát třetí strany.
5. <u>Krátkodobá ekonomika</u> : Ekonomika není během kampaně v recesi.	Ekonomika není během kampaně v recesi.

6. <u>Dlouhodobá ekonomika:</u> Reálný ekonomický růst na hlavu během funkčního období je stejný či vyšší než růst během dvou uplynulých období.	Reálný ekonomický růst na hlavu během funkčního období je stejný či vyšší než růst během dvou uplynulých období.
7. <u>Změna politiky:</u> Obhajující strana dělá výrazné změny v celonárodním měřítku.	Obhajující strana dělá výrazné změny v celonárodním měřítku.
8. <u>Společenský neklid:</u> Během volebního období se neodehrává žádný společenský neklid či nepokoje trvalejší povahy.	Během volebního období se neodehrává žádný společenský neklid či nepokoje trvalejší povahy.
9. <u>Skandál:</u> Obhajující strana není zasažena skutečně velkým skandálem.	Obhajující strana není zasažena skutečně velkým skandálem.
10. <u>Zahraníční/Vojenské selhání:</u> Obhajující strana neutrpěla žádný výrazný neúspěch v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.	Obhajující strana neutrpěla žádný výrazný neúspěch v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.
11. <u>Zahraníční/Vojenský úspěch:</u> Obhajující strana dosáhla výrazného úspěchu v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.	Obhajující strana dosáhla výrazného úspěchu v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.
12. <u>Charisma obhajující strany:</u> Kandidát obhajující strany je charismatická osobnost či národní hrdina.	Předseda obhajující strany je charismatická osobnost či národní hrdina.
13. <u>Charisma vyzývatele:</u> Kandidát-vyzývatel není charismatická osobnost či národní hrdina.	Žádný z kandidátů ze strany vyzývatelů není charismatická osobnost či národní hrdina.

Tabulka 1: Úprava klíčů pro poslanecké volby

Výsledky metody

U klíče číslo 1 (*Podle průzkumu veřejného mínění obhajující strana posílila po posledních volbách do parlamentu*) byly porovnávány výsledky parlamentních voleb roku 2017 s posledním průzkumem v červnu 2021 (STEM, 2021). Podle zveřejněných výsledků si polepšila Česká pirátská strana (Piráti) z 10,8 % na 15,5 % a Svoboda a přímá demokracie (SPD) z 10,6 % na 11,2 %. Naopak ANO 2021 (ANO) kleslo z 29,6 % na 27,0 %, Občanská demokratická strana (ODS) klesla z 11,3 % na 10,9 % (což lze brát jako statistickou chybu, v tomto případě se tak však nepočítá), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) klesla ze 7,3 % na 5,4 % a Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) ze 7,8 % na 5,6 % (STEM, 2021).

Klíč číslo 2, *U obhajující strany nebyl vyměněn od posledních poslaneckých voleb lídr.* Předsedové stran zůstali vesměs stejní až na ČSSD, která vyměnila Bohuslava Sobotku za Milana Chovance, jehož krátce po volbách vystřídal Jan Hamáček.

Strana obhájce měla více hlasů v minulých parlamentních volbách než strana vyzývatele, 3. klíč, porovnává oficiální výsledky parlamentních voleb 2017.

U 4. klíče (*Neexistuje žádný vážný kandidát třetí strany*) se vážným kandidátem rozumí strana, která měla v posledním průzkumu (červen 2021) o minimálně 5 % více hlasů než strana

Obhájce/Vyzyvatele (podle toho, která ze zmíněných dvou stran měla v průzkumu více hlasů). Těmi jsou pouze ANO (27,0 %) a Piráti (15,5 %), protože ANO skončilo v průzkumu první a Piráti druhí. Například SPD sice šlape na paty se svými 11,2 % Pirátům, avšak před Piráty je vážným kandidátem ANO.

Ekonomika není v recesi (klíč číslo 5) je bohužel nepravda již kvůli pandemii s koronavirem, který je aktuálně nejen ekonomickým problémem po celém světě od roku 2020.

Reálný ekonomický růst na hlavu během funkčního období je stejný či vyšší než růst během dvou uplynulých období. Tento klíč číslo 6 není pravdivý, jelikož na konci minulého funkčního období byl reálný ekonomický růst vyšší, než je teď, čemuž přispěla světová pandemie. Obě ekonomické otázky (5 a 6) jsou tedy ve všech případech vytvořené matice 0.

Změna v celonárodním měřítku, neboli 7. klíč (*Obhajující strana dělá výrazné změny v celonárodním měřítku*), je subjektivní, a proto také v otázce není specifikováno, zda se má jednat o změnu pouze pozitivní. Protože však ANO s podporou Občanské demokratické strany snížili daně, jedná se o výraznou změnu, která se projevila u celého státu, a ačkoliv pro některé není pozitivní, zaslouží si nezůstat nepovšimnuta.

U klíče číslo 8, *Během volebního období se neodehrává žádný společenský neklid či nepokoje trvalejší povahy*, bude každý subjektivně nahlížet na otázku z trochu jiného úhlu. Na jednu stranu stále trvají občasná demonstrace spolku Milion chviliek pro demokracii, který dlouhodobě v České republice působí, avšak s porovnáním s aktuální situací na Ukrajině se nedá trvat na slovu nepokoje.

Klíč číslo 9, neboli *Obhajující strana není zasažena skutečně velkým skandálem*. Aktuálně jsou dvě strany ze šesti postiženy skandálem. ANO za svého předsedu Andreje Babiše, který údajně nemá vliv na vedení holdingového konglomerátu Agrofert, jehož je zakladatelem, přestože mu patří jeho zisky. A druhý skandál má ČSSD kvůli svému předsedovi Janu Hamáčkovi v kauze Vrbětice, kde se chystal za její zamlčení jet do Moskvy pro vakcínu proti koronaviru Sputnik.

Klíče 10 a 11, *Obhajující strana neutrpěla žádný výrazný neúspěch / dosáhla výrazného úspěchu v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech*, v posledních letech nebyly žádné výrazné úspěchy ani neúspěchy zahraničního či vojenského charakteru, které by se daly připsat jakékoliv straně.

Přestože tyto klíče číslo 12 a 13 (*Předseda obhajující strany je charismatická osobnost či národní hrdina a Žádný z kandidátů ze strany vyzyvatelů není charismatická osobnost či národní hrdina*) mohou být také subjektivně porovnávány různě, předsedové stran ANO (Andrej Babiš), České pirátské strany (Ivan Bartoš) a Svobody a přímé demokracie (Tomio Okamura) se dají považovat za charismatické osobnosti.

<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	1	1	0	0
<i>ODS</i>	0	X	1	1	0	0
<i>Piráti</i>	0	0	X	1	0	0
<i>SPD</i>	0	0	1	X	0	0
<i>ČSSD</i>	0	0	1	1	X	0
<i>KSČM</i>	0	0	1	1	0	X

Tabulka 2: Klíč číslo 1

<i>Politická soutěž: U obhajující strany nebyl vyměněn od posledních poslaneckých voleb lídr.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	1	1	1	0	1
<i>ODS</i>	1	X	1	1	0	1
<i>Piráti</i>	1	1	X	1	0	1
<i>SPD</i>	1	1	1	X	0	1
<i>ČSSD</i>	1	1	1	1	X	1
<i>KSČM</i>	1	1	1	1	0	X

Tabulka 3: Klíč číslo 2

<i>Obhajoba: Strana obhájce měla více hlasů v minulých parlamentních volbách než strana vyzyvatele.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	0	0	0	0
<i>ODS</i>	1	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	1	1	X	0	0	0
<i>SPD</i>	1	1	1	X	0	0
<i>ČSSD</i>	1	1	1	1	X	0
<i>KSČM</i>	1	1	1	1	1	X

Tabulka 4: Klíč číslo 3

<i>Třetí strana: Neexistuje žádný vážný kandidát třetí strany.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	1	0	0	0
<i>ODS</i>	0	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	1	0	X	0	0	0
<i>SPD</i>	0	0	0	X	0	0

ČSSD	0	0	0	0	X	0
KSČM	0	0	0	0	0	X

Tabulka 5: Klíč číslo 4

<i>Krátkodobá ekonomika: Ekonomika není během kampaně v recesi.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	0	0	0	0
<i>ODS</i>	0	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	0	0	X	0	0	0
<i>SPD</i>	0	0	0	X	0	0
<i>ČSSD</i>	0	0	0	0	X	0
<i>KSČM</i>	0	0	0	0	0	X

Tabulka 6: Klíč číslo 5

<i>Dlouhodobá ekonomika: Reálný ekonomický růst na hlavu během funkčního období je stejný či vyšší než růst během dvou uplynulých období.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	0	0	0	0
<i>ODS</i>	0	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	0	0	X	0	0	0
<i>SPD</i>	0	0	0	X	0	0
<i>ČSSD</i>	0	0	0	0	X	0
<i>KSČM</i>	0	0	0	0	0	X

Tabulka 7: Klíč číslo 6

<i>Změna politiky: Obhajující strana dělá výrazné změny v celonárodním měřítku.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	1	0	0	0	0
<i>ODS</i>	1	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	1	1	X	0	0	0
<i>SPD</i>	1	1	0	X	0	0
<i>ČSSD</i>	1	1	0	0	X	0
<i>KSČM</i>	1	1	0	0	0	X

Tabulka 8: Klíč číslo 7

Společenský neklid: Během volebního období se neodehrává žádný společenský neklid či nepokoje trvalejší povahy.

<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	1	1	1	1	1
<i>ODS</i>	1	X	1	1	1	1
<i>Piráti</i>	1	1	X	1	1	1
<i>SPD</i>	1	1	1	X	1	1
<i>ČSSD</i>	1	1	1	1	X	1
<i>KSČM</i>	1	1	1	1	1	X

Tabulka 9: Klíč číslo 8

<i>Skandál: Obhajující strana není zasažena skutečně velkým skandálem.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	1	1	1	0	1
<i>ODS</i>	0	X	1	1	0	1
<i>Piráti</i>	0	1	X	1	0	1
<i>SPD</i>	0	1	1	X	0	1
<i>ČSSD</i>	0	1	1	1	X	1
<i>KSČM</i>	0	1	1	1	0	X

Tabulka 10: Klíč číslo 9

<i>Zahraniční/Vojenské selhání: Obhajující strana neutrpěla žádný výrazný neúspěch v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	1	1	1	1	1
<i>ODS</i>	1	X	1	1	1	1
<i>Piráti</i>	1	1	X	1	1	1
<i>SPD</i>	1	1	1	X	1	1
<i>ČSSD</i>	1	1	1	1	X	1
<i>KSČM</i>	1	1	1	1	1	X

Tabulka 11: Klíč číslo 10

<i>Zahraniční/Vojenský úspěch: Obhajující strana dosáhla výrazného úspěchu v zahraniční politice nebo vojenských záležitostech.</i>						
<i>Vyzyvatel/Obhájce</i>	<i>ANO</i>	<i>ODS</i>	<i>Piráti</i>	<i>SPD</i>	<i>ČSSD</i>	<i>KSČM</i>
<i>ANO</i>	X	0	0	0	0	0
<i>ODS</i>	0	X	0	0	0	0
<i>Piráti</i>	0	0	X	0	0	0

Nicole Kambová

SPD	0	0	0	X	0	0
ČSSD	0	0	0	0	X	0
KSČM	0	0	0	0	0	X

Tabulka 12: Klíč číslo 11

Charisma obhajující strany: Předseda obhajující strany je charismatická osobnost či národní hrdina.						
Vyzyvatel/Obhájce	ANO	ODS	Piráti	SPD	ČSSD	KSČM
ANO	X	0	1	1	0	0
ODS	1	X	1	1	0	0
Piráti	1	0	X	1	0	0
SPD	1	0	1	X	0	0
ČSSD	1	0	1	1	X	0
KSČM	1	0	1	1	0	X

Tabulka 13: Klíč číslo 12

Charisma vyzyvatele: Žádný z kandidátů ze strany vyzyvatelů není charismatická osobnost či národní hrdina.						
Vyzyvatel/Obhájce	ANO	ODS	Piráti	SPD	ČSSD	KSČM
ANO	X	0	0	0	0	0
ODS	1	X	1	1	1	1
Piráti	1	1	X	1	1	1
SPD	0	0	0	X	0	0
ČSSD	1	1	1	1	X	1
KSČM	1	1	1	1	1	X

Tabulka 14: Klíč číslo 13

Počet bodů celkově*						
Vyzyvatel/Obhájce	ANO	ODS	Piráti	SPD	ČSSD	KSČM
ANO	X	5	7	6	2	4
ODS	7	X	7	7	3	5
Piráti	8	7	X	7	3	5
SPD	6	6	7	X	2	4
ČSSD	7	7	8	8	X	5
KSČM	7	7	8	8	4	X
Celkový počet	35	32	37	36	14	23

Tabulka 15: Výsledky klíčů

*Tučně jsou zvýrazněné strany, které by měly střet s oponentem prohrát podle 13 klíčů, tedy ty, na které bylo odpovězeno 7krát či méně *ano*.

Závěr

Za předpokladu, že klíče byly správně upraveny a vyplněny, podle tabulky žádná strana nevyhraje všechny střety. Je tomu tak kvůli ekonomické situaci, která, pokud by byla lepší, by přehoupla Piráty na jasné vítězství. Takto se Piráti jen o kousek dělí o prvenství s SPD a ANO, kteří jim takzvaně šlapou na paty. Tento závěr je přesto překvapující už jen proto, že jde proti aktuálním průzkumům a názoru některých odborníků. Jestli budou závěry pravdivé, ukáže jedině čas. Je ale nutno říci, že skutečné pořadí v poslanecké sněmovně se bude měnit spolu s koalicemi, které strany vytvoří. Tato predikce s koalicemi nepracuje, ukazuje jen potenciální výsledky stran.

Z konečné tabulky vyplývá následující pořadí, které můžeme očekávat v souvislosti s poslaneckými volbami 2021:

1. Piráti
2. SPD
3. ANO
4. ODS
5. KSČM
6. ČSSD

Zdroje

LICHTMAN, A. J. a V. I. KEILIS-BOROK. Pattern recognition applied to presidential elections in the United States, 1860-1980: Role of integral social, economic, and political traits. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 1981, **78**(11), 7230-7234. ISSN 0027-8424. Dostupné z: doi:10.1073/pnas.78.11.7230

ADAM, Tomáš a Aleš MICHL. První odhad dopadů pandemie COVID-19 na ekonomiku ČR. *Česká národní banka* [online]. ČNB, 2021, 2. 7. 2021 [cit. 2021-9-4]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Prvni-odhad-dopadu-pandemie-COVID-19-na-ekonomiku-CR/

ANO. *ANO, bude líp* [online]. FG Forrest, 2021 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.anobudelip.cz/cs/>

ČSSD. *ČSSD* [online]. Lidový dům, Hybernská 1033/7, 110 00 Praha1: ČSSD, 2011 – 2021 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/>

KSČM: *KSČM*. *KSČM* [online]. CZI, 2021 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.kscm.cz/cs>

Milion Chviliek pro demokracii. *Milion Chviliek pro demokracii* [online]. Praha: GreenPanda.cz [cit. 2021-9-3]. Dostupné z: <https://milionchvilek.cz/>

Nicole Kambová

ODS. ODS [online]. ODS, 1991 - 2021 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.ods.cz/>

Pirátská strana. *Pirátská strana* [online]. Piráti, 2021 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/>

Sněmovna stvrdila zrušení superhrubé mzdy i stravenkový paušál. *Aktuálně* [online]. *Economia*, 2021, 22. 12. 2020 [cit. 2021-9-3]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/snemovna-stvrdila-zruseni-superhrube-mzdy-i-stravenkovy-paus/r~8c2828e2445011ebb1110cc47ab5f122/>

SPD: SPD. *SPD* [online]. SPD (SPD), 2020 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.spd.cz/>

STEM: Empirický výzkum pro demokracii. *STEM* [online]. Stem [cit. 2021-8-20]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-cerven-2021/>

Svět by ekonomickou recesí podle analytiků mohl projít dvakrát. Nejprve kvůli koronaviru, pak dluhům. *IROZHLAS* [online]. Český rozhlas, 2021, 16. dubna 2020 [cit. 2021-9-3]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/koronavirus-recese-analytici-dluhy_2004161137_pj

ŠPAČEK, Michal. HDP České republiky za 2. čtvrtletí 2020: technicky jsme v recesi. *Kurzy.cz* [online]. *Kurzy.cz*, 2021, 02. 10. 2020 [cit. 2021-9-3]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/560256-hdp-ceske-republiky-za-2-ctvrtleti-2020-technicky-jsme-v-recesi/>

Volby.cz. *VOLBY.CZ* [online]. Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-8-17]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

ŽUROVEC, Michal. Ekonomika letos poroste o 3,1 %. V roce 2022 o 3,7 %. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha 1, 2021, 14. 4. 2021 [cit. 2021-9-4]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/ekonomika-letos-poroste-o-31--v-roce-202-41496>